

Onbeşler'i

anıyoruz

Türkiye Komünist Partisi'nin kurucuları, Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı, bundan 59 yıl önce, 1921 yılının Ocak ayının 28'ini 29'una bağlayan gece Karadeniz'in karanlıklarında kallesçe katle dildiler.

Bu katliamı, Kurtuluş Savaşı'nda hegemonyayı yitirmemek, egemenliğini kurmak ve korumak için her barbarlığı göze alan gerici burjuvazi düzenledi. TKP'yi başsız, işçi sınıfını öncüsüz bırakabileceğini umdu. Bütün umutları boşa çıktı!

TKP bugün, her zamankinden daha güçlü, işçi sınıfının, emekçi halkın ulusal bağımsızlık, ileri demokrasi ve sosyalizm savaşının başını çekiyor.

Günümüzde de işbirlikçi burjuvazi sallanan konumlarını güçlendirmek, bunalımın yükünü emekçilerin sırtına bindirmek, "tatlı" kârlarını güvence altına almak, işçi sınıfının yükselen savaşını bastırmak için kanla, kurşunla saldırıyor. Egemenliğini binlerce emekçinin cesedine basa basa koruyor. MHP'li faşist komandoları ilericilere, yurtseverlere kan kustururken, diğer yandan sıkıyönetimlerle, "uyarı mektuplarıyla" militarist kliği halkımızın üzerine sürüyor. Faşist diktatörlük için geçit arıyor.

Saldırıların sivri ucu işçi sınıfına, onun öncü politik örgütü Türkiye Komünist Partisi'ne yöneliktir. TKP, 60 yıllık savaşı boyunca 14 binin üzerinde şehit vermiştir. Bugün de nice komünist ateş boylarında can veriyor.

Fakat bütün bu saldırıların, cinayetlerin ecele faydası yoktur!

Yüzbinler, Onbeşler'in başlattığı onurlu kavgayı kanı, canı pahasına sürdürüyor, Onbeşler'in katledilişinin 59'uncu yıldönümünü anmak için hazırlanıyorlar. Onbeşler, F.Almanya'nın birçok kentinde olduğu gibi, Hannover'de de anılacaktır.

" Hapis, zindan, kan, ateş
halkın savaşını,
milli kurtuluş ve demokrasi hareketini
durduramaz! " (Mustafa Suphi)

Ölümsüz Savaşçılar

Kurtuluş Savaşı'nın ölümsüz kahramanları yalnız Dumlupınarlarda, Kütahya çukurlarında, Pozantı dağlarında, Antep dolaylarında, Sakarya kıyılarında yatmıyor. Bunların en bilinçlileri, milleti savaşlara kaldıran en ateşli öncüleri Karadeniz'in derinliklerine gömülmüştür. Adları, Türkiye Komünist Partisi'nin kütüğüne: Ölümsüzler başlığıyla yazılıdır. 15'leri - Mustafa Suphileri, 1921 Ocak ayının 28'ini 29'a bağlayan kanlı geceyi, halkımız hiçbir zaman unutmıyacaktır.

Kurtuluş Savaşı'nın gelişmesiyle sınıflar arasındaki çelişmeler, bu savaşa katılan güçler arasındaki eğilimler, kimin ne istediği,

amaçları, stratejileri su yüzüne çıkmaya başladı. Kurtuluş savaşı sertleştikçe, burjuvazinin karakteristik yönleri, emperyalistlere ve gerici güçlere karşı tutumu, demokratik - ilerici güçlere karşı davranışları kendisini iyice ortaya koydu.

Milli Kurtuluş Savaşı'nın köklerinde, tâ baştan iki akım görülür. Bu akımlardan birinin başında, o zamanki milli burjuvazi vardır. Bu burjuvazi cılızdı, o zamanlar kendisini daha derleyip toplamamıştı. Kadroları alacalıydı. Savaşların gelişmesi burjuvazinin içindeki ayrışmayı hızlandırdı, gruplaşmaları kuvvetlendirdi. Rauflar, Refetler, Karabekirler, eski İttihatçılar, Osmanlılığı kurtarmak, padişah-

lığı korumak amacını güdüyorlardı. Bu kol, durumdan faydalanıp hareketin kumandasını, savaşın önderliğini ele geçirme çabasıydı.

Burjuvazi, egemenliğini, diktatorasını kurma yolunda, ilerici güçlere, özellikle bu güçlerin öncüsü Komünist Partisi'ne karşı baskısını artırdı. Tâ baştan, milli burjuvazi ikili karakterini, kendisine özgü huyunu ortaya koydu. Gericilerle, emperyalistlerle, kendi içindeki aşırı sağcı gruplarla, büyük toprak ağalarıyla bir anlaşmaya girerken, onlara tâviz verirken, onlardan bağış koparıırken, ilerici güçlere, en başta komünistlere, Komünist Partisi'ne saldırmıştır. Bu davranış gerici burjuvazinin, uzun yıllar değişmez taktiği olmuştur. Mustafa Suphilerin barbarca öldürülmesi bu taktiğin en kanlı ve en korkakça olan örneğidir. Bu taktiğin parolası: "Düşman sağda değil, soldadır" formülüyle karakterize edilir.

Kurtuluş Savaşı'nın en çetin günleriydi. Düşmana karşı savaşan güçlerin **TEKCEPHE**'si her zamankinden çok daha önemliydi. Bu cepheyi kuvvetlendirmek, düşmana karşı ça-laçakmak savaşan güçlerin gelişmesini sağlamakla olurdu. Halka demokratik haklar sağlamakla, demokratik devrimlere ayak hazırlamakla, ilerici güçlerin serbestçe örgütlenmelerini desteklemekle bu **TEKCEPHE** sağlam temellere oturabilirdi. Gerici burjuvazi, demokratik devrimler yoluna gitmekten korktu. Bu korkuyla, 1921 yılının başında, kanlı bir terörle Komünist Partisi'nin üstüne, cephelede halk çetelerine, arkadan, hainlikle yüklendi. Gericiler egemenliğini böyle kanla, baskıyla, zorbalıkla kurmak yolunu tuttular.

Burjuvazinin amacı, memlekette kapitalist bağıntıları geliştirmek, bu düzeni kurmak, egemenliğini sağlamaktı. Burjuvazinin seçtiği kapitalizm yolu, bunalımların, derin ekonomik, sosyal, politik krizlerin durmadan geliştiği yoldur. Bu yol, geniş emekçi yığınların amansızca sömürüldüğü, demokratik hürriyetlerin boğulduğu, haksızlıkların alıp yürüdüğü, zenginlerin daha zengin, fakirlerin daha fakir olduğu, işsizliğin arttığı, köylü yığınlarının dağılıp perişan olduğu bir yoldur. Son 44 yılın olayları, bu gerçekleri bütün çıplaklığıyla ortaya koymuştur.

Kurtuluş Savaşı'nın içindeki ikinci akım: Anayurdun milli bağımsızlığını kurtarmak, emperyalistleri, sömürgecileri topraklarımızdan kovmak, köklü demokratik devrimleri gerçekleştirmek, köylüye toprak, işçiye iş, halka ekmek vermek; sömürgecilerin elinden kurtulmuş, ağalığı yıkılmış, bağımsız dış politikası olan, emperyalist blokların dışında, politik, ekonomik, sosyal, kültürel, her bakımdan gelişen demokratik bir Türkiye cumhuriyeti kurmak akımıydı. Geniş halk yığınlarının bu uğurdaki savaşlarını, onların böyle bir cumhuriyet için olan inanca ve meyillerini

Türkiye Komünist Partisi açık seçik, daima dile getirmeye çalışmış, bu savaşta halka kuvuz olma görevini, onu teşkilâtlandırma, yönetme görevini unutmamıştır.

Milli Kurtuluş Savaşı'nın itici güçleri: Köylüler, işçiler, halkın ezici çoğunluğudur. Bir yandan bu güçleri organize etmek, memlekete dalan düşmanlara karşı bütün bu güçleri Milli CEPHEDE toplamak gerektiğini Komünist Partisi tâ baştan çalışma programına koymuştur. TKP, Milli Kurtuluş Savaşı'nın ateşleri içinde doğdu, kuruldu. Bu partinin önünde, çözmesi gereken çok önemli yurt ve halk dâvaları duruyordu. Başta, memlekete dalan düşmanlara karşı halkın silâhlanmasına, teşkilâtlanmasına yardım etmek gerekti. Halkı uyarmak, ona yol göstermek, savaşın amaçlarını anlatmak, silâhlı savaş birlikleri kurmak gerekti. Komünistler, bu işte, halka, güçleri ve olanakları oranında örnek olmuşlardır. Hemen hemen her yerde, komünistler halk çetelerine girdiler. Kurtuluş Savaşı'nın başında, daha ortalarda Ankara hükümeti yokken, bütün Anadolu'da 40 bin silâhlı savaş kümesi vardı. Bunlar, istilâcılara karşı cesaretle savaşıyorlardı.

Yalnız Batı Anadolu'da 27 kent, 1400 köy, 100 bin ev düşman orduları tarafından yakılmış, yıkılmıştı. Yağma, talan, kan, ateş almış yürümüştü. Emperyalistler, halkın silâhlı direnişlerini kırmak amacıyla, yurdun birçok yerlerinde en azılı gericileri, Kuva-i Milliyeçilerin üzerine kışkırttılar. Bandırma, Bolu, Konya, Adapazarı, İzmit taraflarında Delibaşları, Anzavurları ayaklandırıdılar. İstanbul'daki padişah hükümetine "Halife ordusu" kurdurdular. İngilizler, harp gemileriyle Anzavur haydutlarını Bandırma, İzmit kıyılarına çıkardılar. Bu azılı gerici güçlere karşı savaşa atılanların başında, komünistlerin kurdukları savaş kümeleri gelir. Bunlar Maydos'ta, İzmit'te, Bursa'da, Bandırma'da ve daha başka yerlerde düşmana başarılı baskınlar yaptılar. Komünist Kürt Süleyman'ın, Geyveli komünist Tahsin'in, Rizeli Osman kaptanın, Ardışenli komünist Lâz Abdullah'ın, İstanbullu komünist tornacı Şaban'ın savaş kümeleri Anzavurlara karşı savaşlarda yararlıklar gösterdiler. Bu komünist savaş birliklerini kuranlardan biri, TKP'nin kurucularından Afan Hikmet yoldaştır. Bu işte emeği geçen komünistlerden biri de "Bolşevik Baba" Mehmet'tir. M. Suphi, daha 1919'da "Baba" Mehmet grubunu, İstanbul'da özel bir görevle, silâhlı savaş birlikleri kurmak ödeviyle görevlendirmişti. Anadolu'ya silâh, cepane, asker, subay kaçırmak işlerinde İstanbul'daki bu komünist grup büyük başarılar göstermiştir.

M. Suphi'yle beraber öldürülenlerin arasında Topçu İsmail Hakkı yoldaş da vardır. Bu yoldaşın komutası altında, Kütahya'da, 1920 yılının başlarında, bir gönüllü savaş ala-

yı kuruldu. Bu alayın, her biri 600 silâhlı, 4 taburu vardı. Alayın Başhekimî komünist doktor İdris, halkın ve erlerin sevgi ve saygısını kazanmış bir yoldaşı. Alayın ayda 20 bin lira masrafı vardı. Halk, hiçbir zorluktan çekinmedi, komünistlerin kurduğu bu alayı giydirdi, kuşandırdı, silâhlandırdı. Alayın özel düzeni, sıkı disiplini, politik yönetmenleri, özel giyimi vardı. Bu halk alayı, Kütahya Cephesi'nde düşmana ağır darbeler indirdi. O zamanki Batı Cephesi Komutanı Ali Fuat paşa (Cebesoy) bu alayın kahramanlıklarını, komünistlerin yiğitliğini, Anayurt ve milli bağımsızlık uğrunda canlarını verdiklerini anılarında özellikle belirtir.

Milli Kurtuluş Savaşı'nın sivri ucu emperyalistlere, yurdumuza dalan düşmanlara, onları destekliyen gericilere, padişahlığa, derebeylere karşı çevrilmişti. Milli burjuvazi, bu savaşta, kendisine özgü iki yönlü karakterini gizliyemedi. O, yaşayabilmesi, egemenliğini kurabilmesi için, emperyalizme, onlara destek olan gerici - padişahçı güçlere karşı savaşmak zorundaydı. Padişah, Kuva-i Milliye için ölüm fermanı çıkarmıştı. Emperyalistler, kiradıkları Yunan ordularını Ankara'nın üstüne sürmüşlerdi. Sevr "antlaşmasını" topla, süngüyle uygulamak yolunu tutmuşlardı. Bu, madalyanın bir tarafı.

Ama, burjuvazi, gene yaradılışının bir özelliği olarak, emperyalistlerle, gerici güçlerle şu veya bu şekilde uyusmak, anlaşmak yolunu elinden bırakmamıştır. Bu olumsuz yönünü her fırsatta göstermiştir. Büyük burjuvazi, Komünist Partisi'ne karşı, Kurtuluş Savaşı'nın en çetin günlerinde bile kaba kuvvet kullandı. Ankara'da Rauf Bey hükümeti komünistleri zindanlara doldurdu. Topal Osman'ın eliyle M. Suphileri boğdurdu. Burjuvazinin gerici kanadı, bu sırada yapılan Londra görüşmelerini, kendi çıkarına yöneltmek istiyordu. Halk, gericilerin bu pazarlığını, savaşa bütün gücüyle devam etmekle bozdu.

Komünist Partisi'nin tutumu, stratejisi açıktır: Emperyalizme, sömürgecilik sistemine, onlara destek olan gerici güçlere, ağalık düzenine karşı savaşta milli burjuvazinin direnişini, onun her ileri davranışlarını desteklemek, savaşı ileri götürmek. Öte yandan, burjuvazinin anti - demokratik davranışlarına karşı, gerici çevrelerle ve onların kanalıyla emperyalistlerle anlaşma çabalarına karşı savaşmak. Milli burjuvaziyi TEKCEPHE'den, Milli Cepheden çıkarmamak için, onun sapık, halk yararına aykırı, memleketi yıkıma sürükleyici davranışlarına Komünist Partisi seyirci kalamaz. Böyle bir şey halkın zararındır, oportünistliktir. Böyle bir şey, milli burjuvazinin ilerici rolünü görmemek kadar hatalıdır.

Burjuvazinin ters yönünü budamak için, onu emperyalizme ve ağalık düzenine kar-

şı savaşa zorlamak için, onu demokratik devrime engel olmaktan çıkarmak için, her şeyden önce işçi sınıfını, demokratik güçleri teşkilâtlandırmak gerekir. İşçi sınıfının köylü ile savaş ortaklığını, ittifakını kurmak, geniş yığınları savaşa çekmek gerekir. Milli burjuvazinin olumsuz yönünü budama savaşı, yabancı sermaye ajanlarına, kompradorlara, toprak ağalığına karşı savaştan ayrılmaz.

Komünist Partisi, halkımız arasında itibarını çetin savaşlarla kazanmıştır. Komünistler, yığınların canlı sorunlarını, isteklerini, yurdun en canlı ana dâvalarını ellerinden bırakmamışlardır. Köylümüzün, yüzyıllar boyunca ağalardan, toprak beylerinden, gerici hükümetlerden çekmediği kalmamıştır. Kurtuluş Savaşı'na silâhla atılan köylü, toprak bekliyordu. Derebeyliğin kökünden yıkılması - nı kurmuştu. Köklü toprak reformu günün konusu olmuştu. Halk, derebeylik, padişahlık düzeninin baştan aşağı yıkılıp, baştan aşağı yepyeni bir demokratik düzenin, böyle bir devletin kurulmasını bekliyordu. TKP halkın bu isteklerinin gerçekleşmesi için savaşmış ve savaşıyor. Komünist Partisi, köklü demokratik devrimin ilkelerini I. Kongre'sinde programına koymuştur. Derebeyliğin kaldırılması, emperyalistlerden yana olan ağaların, paşaların, padişahın topraklarına, mallarına, her şeylerine devletçe el konması, köylüye hemen, bedava, toprak dağıtılması, bunun için Köylü Komiteleri kurulması, halka demokratik hakların sağlanması uğrunda savaştan geri durmayacağını Komünist Partisi ilân etmiştir. Komünist Partisi, komünistler halk arasında moral, politik itibarlarını böyle kazanmışlardır.

Türkiye Komünist Partisi, tâ baştan, emperyalistlerin Türkiye'yi aralarında bölüşmelerine, bu barbar plânlarına karşı bütün halkımızı TEKCEPHE'de savaşa çağırmıştır. Komünistler, Erzurum - Sivas Kongreleri'ni desteklediler. Bu kongreler, Milli Kurtuluş Savaşı'ndaki TEKCEPHE'nin ilk adımlarıdır. 1920'de "Milli Misak" açıklandı. Anayurdun sınırlarını çizen, onun toprak bütünlüğünü, bağımsızlığını ilân eden bu tarihsel belge, TEKCEPHE'nin temel taşlarından biridir. Buna en azgınca saldırılar, gericiler, şimdiki AP'lilerin o zamanki elebaşları Karabekirler olmuştur, Osmanlılığı diriltmek isteyenler olmuştur.

Emperyalistler, Türkiye'yi bir devlet olarak ortadan kaldırmak plânlarını, "Sevr anlaşması"yla iyice açıkladılar. Bu büyük emperyalist haydutluğuna karşı yurdun her yerinde halk gösterilere başladı. İstanbul'da, onbinlerce halk, ellerinde meş'alelerle, bir gece gösteri yürüyüşüne çıktı. Yürüyüş kollarının başında komünistler vardı. Bu büyük yürüyüşü tertipliyenlerden ve onun başında yürüyenlerden biri Ethem Nejat yoldaşı. TKP'nin I. Kongresi'nde Genel Sekreter seçilen Ethem

Nejat yoldaş İstanbulluların, aydınların, bilginlerin saygı gösterdiği bir yurtseverdi. Eskişehirli onu, B.M. Meclisi'ne aday göstermişlerdi. O zamanki Çankaya muhafız komutanı Topal Osman'ın manliher tabancasıyla öldürülen, M. Suphilerle Karadenizin derinliklerine atılan Ethem Nejat yoldaş yetişkin bir Marksistti, inancası bütün bir enternasyonalciydi.

TKP, Ankara hükümetlerinin, ulusal bağımsızlığımızı destekliyen her davranışını desteklemiş, tutmuştur. Millet Meclisi, 1920'de Sovyet Rusya'ya başvurdu: Emperyalist devletlere karşı savaşaacağını, bu savaşta Sovyetler'den yardım beklediğini bildirdi. Komünist Partisi B.M. Meclisi'nin bu davranışını selâmladı. M. Suphi, partimizin görüşünü açıkladı: «Rus halkı, emperyalistlere karşı mücadelede yalnız kendi zincirlerini kırmakla kalmamıştır. Rus halkı, kurtuluşları için silâha sarılan halklara, bu arada Türkiye halkına dostluk elini uzatıyor. Türkiye halkının kurtuluşu için en ağır külfetlere katlanıyor. Türk emekçileri büyük komşumuzun bu civanmertliğini hiçbir zaman unutmayacaktır...» dedi.

Sovyetlerin bu davranışı halkımız arasında büyük bir sevinçle karşılandı. Gericiler, Meclis içinde ve dışında, Türk - Sovyet dostluğuna karşı silsileli bir savaş açtılar. TKP, gericilerin içyüzlerini, hainliklerini, taktiklerini halka açmak, göstermek işinden hiçbir zaman geri durmadı. Gericiler, Osmanlılar, Ankara hükümetinin içinde faaliyete geçtiler. Onlar, tâ baştan, Türk - Sovyet dostluğuna düşmanlardı. İngilizlerin adamı Rauflar, böyle bir dostluğa razı olamazlardı. Çünkü, ağaları buna razı değildi. Gericiler, onların yabancı efendileri, emperyalistler, halkımızın Sovyetler gibi bir dostu olmasını istememişlerdir, istemiyorlar. Gericiler, büyük burjuvazi, yurdumuzu emperyalist grupların kurdukları saldırıganlık bloklarına bağlamak için, bu işi kolayca yapabilmek için, halkımızı her zaman dostsuz bırakmak istemişlerdir. DP'ler, gerici hükümetler böyle yapmışlardır. Memleketi NATO'lara böyle bağlamışlardır. Bu azıllı gerici güçlerin bugünkü elebaşları, AP'ci elebaşları, Türk - Sovyet dostluğuna, Raufların, Karabekirlerin, düşüklerin mirasçıları olarak saldırıyorlar. NATO'culuğu ve Amerikan köleliği politikasını aynı metod ve hırsla savunmaktadır.

TKP her zaman, gerici burjuvazinin bu hiyanet politikasına karşı çıkmıştır. TKP 1922 Mart'ında yayınladığı bildiride: Emperyalistlere ve ajanlarına karşı mücadelede, Türk - Sovyet dostluğunu kuvvetlendirmek yolunda hükümete yardımcı olacağını bir kerre daha belirtmiştir.

Gerici çevreler, Komünist Partisi'ne, komünistlere karşı baskılarını aralıksız uygulamışlardır. Bu baskılar, geniş yığınların

örgütlenmesine yol vermemek, onları politik hayatın dışına itmek amacını gütmüştür. Hâlâ daha, bugün bile: İşçi, köylü, öğretmen, öğrenci, subay, asker politika yapamaz, politika yapamaz, diyorlar. Köylerde parti teşkilâtlarını yasaklamakla, 20 milyon köylü, ağaların, gerici partilerin etkisi altında bırakılıyor. Bu durumdan en çok, Anayasa düşmanı faşist AP azıllı gericileri faydalaniyor. TKP, 44 yıldır bu demokrasi düşmanlığına karşı, bu gerici davranış ve tutumlara karşı savaşılmıştır.

Türkiye'de demokratik gelişmeye, köklü reformlara karşı olanlar, sömürgecilerle, yabancı sermayelerle ortaklık kuran büyük burjuvazidir, ağalardır. Bunların elebaşları 200 ailedir. 117 mültimilyonerdir. Bunların arasında, 30 binle 100 bin dönüm arasında tarlaları, toprakları, onlarca köyleri olanlar vardır. Bu kodaman toprak beylerinin sayısı 40'dır. Bunların hepsi, yerli ve yabancı bankalarla, tekellerle bağlıdır. Bunlar bir oligarşidir. Millî gelirin % 38'ini her yıl bunlar kasalarına indirir, bunlar yutar. Bunlar, milyonlarını yabancı bankalara aktaranlardır.

TKP işte bu millet düşmanı politikaya, gericilerin bu tutumuna karşı halkımızı savaşa çağırıyor, bu savaşı teşkilâtlandırmaya çalışmıştır ve çalışıyor. Bu savaş, demokratik bir düzen için, adaletli demokratik bir devlet için, yurdun kalkınması, gelişmesi için, onun millî bağımsızlığını sağlamak için yürütülen savaştır.

TKP halkımızın Millî Kurtuluş Savaşı geleneklerine, onun bütün canlı dâvalarına bağlıdır. M. Suphilerin, 15'lerin uğrunda savaştıkları, canlarını verdikleri Marksçı - Leninci ilkeler ve ülküler, bağımsız, demokratik, barışsever Türkiye, gelişen bir Türkiye ülküsü, bugün geniş yığınların ele aldıkları, savundukları, gerçekleşmesi için savaştıkları dâvalar olmuştur. M. Suphiler, ağalığı kaldırmak, toprağı işliylene vermek, işçiye iş, halka ekmek vermek, Anayurdumuzda her zaman özgür yaşamak için öldüler. Bugün bu kutsal ülküler, halkımızın, işçimizin, köylümüzün, yurtsever aydınlarımızın, er ve subaylarımızın, ilerici genç kuşakların ortak dâvası olmuştur. Halkımız: İşçiler, köylüler, bütün yurtseverler bu ölümsüz savaşçıları saygıyla anar!

S. ÜSTÜNGEL

ATILIM

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı

OKU ve OKUT!